

ІВАНОВА О. Д.

*Національний університет «Одеська юридична академія»
аспірант кафедри загальнотеоретичної юриспруденції*

ПРОЦЕСИ МІГРАЦІЇ У РОЗВИТКУ ПРАВОВОЇ АКУЛЬТУРАЦІЇ

Поняття акультурації було введено в обіг у 1936 році американськими антропологами (Р. Редфілдом, М. Херсковіцем, Р. Лінтоном) спочатку для характеристики контактів між різними культурами, а потім для вивчення тих культурних змін, які були викликані взаємодією двох чи більше автономних культур.

Соціальні і культурні антропологи, не приймаючи концепції замкнених культур і цивілізацій, досліджували ці процеси взаємодії, особливу увагу приділяючи обміну ідеями у різних сферах розвитку [3, с. 61].

Акультурація орієнтована на діалоговість культур, обмін думками, ідеями, культурними досягненнями, на запозичення, рецепціювання тощо. Будь-яке суспільство у процесі своєї життєдіяльності орієнтоване на співпрацю між суб'єктами, соціумами, державами тощо. Ж. Карбоньє, французький соціолог, акультурацію розуміє як діалог правових культур, будь-яке переміщення однієї культури в іншу.

Її сутність полягає у тому, що одна правова культура може бути “прищеплена” до іншої [1]. Вітчизняний дослідник Ю. М. Оборотов зазначає, що під правовою акультурацією необхідно розуміти засвоєння і використання правових цінностей, норм, інститутів, процедур, рішень, форм і видів діяльності інших правових культур, правових систем, правових сімей.

Оскільки сучасний світ не може існувати в умовах замкненості правових культур, відбувається свого роду циркуляція у суспільній свідомості різноманітних ідей, світоглядних і ціннісних установок, розповсюджених через систему освіти і виховання.

Правова акультурація може здійснюватися також владою за допомогою законодавчих змін або судової практики. Дослідник

вирізняє такі види правової акультурації: позитивна та негативна.

Позитивна акультурація характеризується схваленням того чи іншого правового інституту, негативна пов'язана з виродженням правового інституту чи відмовою від його використання [4, с. 33].

Важливим моментом розвитку правової акультурації виступає процес міграції. Міграція ніколи не була випадковістю або просто аберацією розвитку. Будь - які суспільні трансформації, політичні конфлікти, зміни тощо завжди супроводжувалися переміщенням людей. Феномен міграції полягає в тому, що попри видиму інертність, вона завжди адекватно реагувала на зміни, які мали місце в суспільстві.

Зростання міграції під впливом глобалізації посилює її роль в суспільствах. Це підтверджує зростання уваги до міграційних процесів з боку влади, науковців, політиків, підприємців. Особливо інтерес до міграції зріс, коли на міжнародному рівні почали відчуватися негативні наслідки міграційних процесів, і людство зіткнулося з необхідністю координації зусиль багатьох країн для вирішення проблемних ситуацій пов'язаних з міграцією [1].

Видається доцільним в даному контексті процитувати вислів відомих дослідників міграції Стівена Каслза і Марка Міллера: «Ніколи міжнародна міграція не була настільки проникаючою як з соціально-економічного, так і з політичного погляду, ніколи раніше державні діячі не приділяли стільки уваги проблемам міграції, ніколи раніше міжнародна міграція так сильно не впливала на безпеку держави і ніколи не була настільки пов'язаною з конфліктами і безладом у глобальному масштабі, як сьогодні».

Сьогодні перше місце за кількістю мігрантів у світі займає Європа – близько 56 млн осіб [5]. Події на Близькому Сході, зокрема війна в Сирії, значно загострили ситуацію з біженцями в Європі, зокрема, окремі аналітики порівнюють ситуацію, що склалась із періодом Другої світової війни. Серед причин нинішньої міграційної кризи експерти часто називають збройні конфлікти, низький рівень життя в окремих державах, а також неефективну

політику ЄС у цій сфері.

Відповідно до проведених соціологічних досліджень у країнах Європи, встановлено, що громадяни ліберально-налаштованих до мігрантів держав, доволі негативно відносяться до мігрантів та до процесу міграції взагалом.

Саме наявністю мігрантів у середині країни обумовлюється наявність економічної кризи, відсутності робочих місць, низький рівень заробітної плати та наявність тероризму. Міграція набула рис негативного правового явища.

Але, необхідно зауважити, що саме процес міграції та наявність мігрантів у середині країни допомагають державам подолати низку внутрішніх проблем.

Дослідивши міграційну політику Німеччини, зауважимо що в ній сформувалося сприятливе середовище для мігрантів. Окреслена ситуація детермінована такими чинниками: високим рівнем економічного розвитку цієї країни, можливістю працевлаштуватися, високою оплатою праці, можливістю отримати освіту [6, с. 2].

Наслідки імміграції до Німеччини є неоднозначними. З однієї сторони, вона допомагає вирішити проблему старіння населення, імміграція позитивно відображається на ринку праці та в системах соціального забезпечення.

Загальновідомо, що взаємозв'язок між імміграцією та ситуацією на ринку праці доводить, що міграційні потоки насамперед орієнтуються на економічне піднесення, тобто в ті місця, де рівень безробіття нижчий, і, більше того, у багатьох випадках мігранти самі створюють для себе робочі місця в країні, тим самим позитивно впливаючи на економіку загалом. З іншої сторони, Німеччина отримує додаткову конкуренцію на ринку, що призведе до зростання безробіття у майбутньому, та також додаткову соціальну напруженість у суспільстві через виникнення конфліктів на національному, релігійному ґрунті, а також зростання злочинності.

Питання трудової міграції громадян України за кордон набуло загрозливих для економіки масштабів (на сьогодні це є найбільшим масовим видом переміщень населення), і тому перехід до активної політики в сфері

міграції в Україні має відбуватися невідкладно, як зазначено на офіційних ресурсах [7].

Міжнародна міграція населення, особливо її економічно обумовлені види і форми, виступає важливим ресурсом розвитку як для приймаючих мігрантів країн, так і для країн походження. Розглядаючи вплив міграційних потоків на соціально-економічну рівновагу країн, необхідно виділити два види міграції – трудову і вимушену. Трудова міграція є добровільною і мотивована бажанням індивідуума отримати більш високооплачувану роботу, поліпшити умови життя та соціальне становище.

Вимушена міграція викликана військовими, політичними подіями, переслідуваннями на етнічній і релігійній основі, які змушують населення змінювати місце проживання. Наявність того чи іншого виду міграції порізногому позначається на економіці країн походження і призначення.

Кількість населення постійно зменшується внаслідок демографічних, еміграційних процесів, через військові конфлікти. Так, зменшення населення внаслідок демографічних процесів (зменшення народжуваності, старіння) вважається цілком природним, і таким що притаманне розвиненим країнам світу, тоді як зменшення населення внаслідок еміграції вказує на сукупність несприятливих умов всередині країні, які виштовхують населення в міжнародні міграційні процеси.

У зв'язку із цим, можна зробити висновок, що правова акультурація, яка здійснюється під час процесу міграції є взаємовигідною для мігрантів та міграційних держав. Отримавши користь від міграційних потоків у XX столітті, сьогодні Європейські країни здійснюють «розрахунок». Сьогодні таким шляхом пішли Скандинавські країни. Ліберальна міграційна політика налаштована на подолання внутрішніх державних проблем: демографічної, трудової та інших.

ЛІТЕРАТУРА

1. Карбонье Ж. Юридическая социология / Ж. Карбонье. – М.: Прогресс, 1986. 6. Лапаева В. В. Российская философия права в контексте

западной философско-правовой традиции / В. В. Лапаева // Журнал зарубежного законодательства и сравнительного правоведения. – 2011. – № 1. – С. 4–12

2. Малиновська О.А. Міграційна політика Європейського Союзу: виклики та уроки для 44 Lviv Polytechnic National University Institutional Repository <http://ena.lp.edu.ua> Міграційна криза в ЄС: проблема безпеки зовнішніх кордонів України / О. А. Малиновська. – К.: НІСД, 2014. – 48 с.

3. Новая философская энциклопедия: в 4 т. / Ин-т философии РАН; Нац. общ.-науч. фонд; Науч.-ред. совет: предс. В. С. Степин, зам. предс.: А. А. Гусейнов, Г. Ю. Семигин, уч. секр. А. П. Огурцов. – М.: Мысль, 2010. – Т. I. – 744 с.

4. Оборотов Ю. М. Теорія держави і права (прагматичний курс): екзаменаційний довідник / Ю. М. Оборотов. – Одеса: Юридична література, 2004. – 184 с

5. Луцишин Г. Міграційна криза в ЄС: проблема безпеки зовнішніх кордонів та загострення міжетнічних / Галина Луцишин // Humanitarian Vision. – 2015. – Volume 1, number 2. – Р. 41.

6. Колєв Г. Міграційна політика європейських країн / Г. Колєв. – К: Генеза, 2006. – 89 с.

7. Карачурина Л. Імміграційна політика Німеччини: вдалий – невдалий досвід / Л. Карачурина (Електронний ресурс). – Режим доступу: <http://demoscope.ru/weekly/2008/0351analst02/php>